

III

(Други актове)

ЕВРОПЕЙСКО ИКОНОМИЧЕСКО ПРОСТРАНСТВО

РЕШЕНИЕ НА НАДЗОРНИЯ ОРГАН НА ЕАСТ

№ 178/13/COL

от 30 април 2013 година

за освобождаване на проучването и добива на суров нефт и природен газ на норвежкия континентален шелф от прилагането на Директива 2004/17/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно координиране на процедурите за възлагане на обществени поръчки от възложители, извършващи дейност във водоснабдяването, енергетиката, транспорта и пощенските услуги (Норвегия)

НАДЗОРНИЯТ ОРГАН НА ЕАСТ (НАРИЧАН ПО-ДОЛУ „ОРГАНЪТ“)

КАТО ВЗЕ ПРЕДВИД Споразумението за Европейско икономическо пространство (Споразумението за ЕИП),

КАТО ВЗЕ ПРЕДВИД акта, посочен в точка 4 от Приложение XVI към Споразумението за ЕИП, за определяне на процедурите за възлагане на обществени поръчки в сектора на комуналните услуги (Директива 2004/17/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 31 март 2004 г. относно координиране на процедурите за възлагане на обществени поръчки от възложители, извършващи дейност във водоснабдяването, енергетиката, транспорта и пощенските услуги) (Директива 2004/17/ЕО), и по-специално член 30, параграфи 1, 4 и 6 от него,

КАТО ВЗЕ ПРЕДВИД Споразумението между държавите от ЕАСТ за създаване на надзорен орган и съд (Споразумението за надзорен орган и съд), и по-специално членове 1 и 3 от протокол 1 към него,

КАТО ВЗЕ ПРЕДВИД решението на органа от 19 април 2012 г. за даване на правомощия на член, специално отговарящ за възлагането на обществени поръчки, да взема определени решения в областта на възлагането на обществени поръчки (Решение № 136/12/COL),

СЛЕД консултации с Комитета на ЕАСТ по обществените поръчки,

като има предвид, че:

I. ФАКТИ

1 ПРОЦЕДУРА

(1) С писмо от 5 ноември 2012 г. ⁽¹⁾ и след обсъждания, предхождащи уведомяването, в органа бе получено

⁽¹⁾ Получено от органа на 6 ноември 2012 г. (Преписка № 652027).

искане от правителството на Норвегия да бъде прието решение за определяне на приложимостта на член 30, параграф 1 от Директива 2004/17/ЕО за дейности с петрол на норвежкия континентален шелф (НКШ). В писмо от 25 януари 2013 г. органът поиска от правителството на Норвегия да предостави допълнителна информация. ⁽²⁾ Правителството на Норвегия предостави своя отговор на органа с писмо от 15 февруари 2013 г. ⁽³⁾ Уведомлението и отговорът на правителството на Норвегия бяха обсъдени в конферентен телефонен разговор на 4 март 2013 г. ⁽⁴⁾ С писма на органа от 22 март 2013 г. бе проведена консултация с Комитета на ЕАСТ по обществените поръчки с искане той да предостави своето становище по писмената процедура. ⁽⁵⁾ След преброяване на гласовете на членовете Комитетът на ЕАСТ по обществените поръчки изрази положително становище за проекта на решение на органа на 16 април 2013 г. ⁽⁶⁾

(2) Искането на правителството на Норвегия се отнася до проучването и добива на суров нефт и природен газ на НКШ, включително за разработване (напр. изграждане на необходима инфраструктура за бъдещ добив, като например производствени платформи, тръбопроводи, терминали и др). В своето искане правителството на Норвегия посочва три дейности:

а) проучване на суров нефт и природен газ;

б) добив на суров нефт; и

в) добив на природен газ.

⁽²⁾ Преписка № 657306.

⁽³⁾ Получено от органа на 19 февруари 2013 г. (Преписка № 663304).

⁽⁴⁾ Преписка № 665288.

⁽⁵⁾ Преписка № 666730, преписка № 666722 и преписка № 666680.

⁽⁶⁾ Преписка № 669171.

2 ПРАВНА УРЕДБА

- (3) Предназначението на член 30, параграф 1 от Директива 2004/17/ЕО е да се допуска освобождаване от изискванията на правилата за възлагане на обществени поръчки в случаи, когато участниците на даден пазар осъществяват дейността си по конкурентен начин. В член 30, параграф 1 от директивата е предвидено:

„Поръчки, които са предназначени да способстват изпълнението на дейност, спомената в членове 3—7, не са предмет на настоящата директива ако в държавата членка, в която тя се осъществява, дейността е пряко изложена на конкуренция на пазарите, до които достъпът не е ограничен.”

- (4) В член 30, параграф 1 от директивата се определят две условия, които трябва да бъдат изпълнени едновременно преди органът да може да приеме положително решение във връзка с искане за освобождаване съгласно член 30, параграф 4 от директивата, в съответствие с член 30, параграф 6 от нея.
- (5) Първото изискване в член 30, параграф 1 от Директива 2004/17/ЕО е дейността да се осъществява на пазари, до които достъпът не е ограничен. В член 30, параграф 3 от директивата се определя „че достъпът до пазара не е ограничен, ако държавата членка е изпълнила и приложила разпоредбите на общностното законодателство, посочени в приложение XI”. В приложение XI към Директива 2004/17/ЕО са посочени няколко директиви.
- (6) Сред директивите, изброени в приложение XI, е и Директива 94/22/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 1994 г. относно условията за предоставяне и ползване на разрешения за проучване, изследване и производство на въглеводороди, ⁽⁷⁾ която бе включена в правото за ЕИП през 1995 г. и е посочена в точка 12 на приложение IV към Споразумението за ЕИП.
- (7) Също така сред директивите, изброени в приложение XI, е и Директива 98/30/ЕО. Тази директива бе заменена с Директива 2003/55/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2003 година относно общите правила за вътрешния пазар на природен газ и отменяне на Директива 98/30/ЕО. Последната бе включена в правото за ЕИП през 2005 г. и е посочена в точка 23 на приложение IV към Споразумението за ЕИП. ⁽⁸⁾

⁽⁷⁾ ОВ L 164 от 30.6.1994 г., стр. 3 и ОВ L 79 от 29.3.1996 г., стр. 30 и включена в Споразумението за ЕИП с Решение на съвместния комитет № 19/95 (ОВ L 158 от 8.7.1995 г., стр. 40 и притурката за ЕИП № 25 от 8.7.1995 г., стр. 1) („Директивата за лицензите“).

⁽⁸⁾ ОВ L 176 от 15.7.2003 г., стр. 57, коригиран с ОВ L 16 от 23.1.2004 г., стр. 74 и включена в Споразумението за ЕИП с Решение на съвместния комитет № 146/2005 (ОВ L 53 от 23.2.2006 г., стр. 43 и притурката за ЕИП № 10 от 23.2.2006 г., стр. 17) („Директивата за газа“). Тази директива бе заменена с Директива 2009/73/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. относно общите правила за вътрешния пазар на природен газ и отменяне на Директива 2003/55/ЕО (ОВ L 211 от 14.8.2009 г., стр. 94), но последната все още не е включена в правото за ЕИП.

- (8) Съобразно с това може да се счита, че достъпът до пазара е неограничен, ако норвежката държава е въвела и правилно прилага актовете, посочени в точки 12 и 23 на приложение IV към Споразумението за ЕИП, които отговарят съответно на Директива 94/22/ЕО и Директива 2003/55/ЕО. ⁽⁹⁾
- (9) Второто изискване в член 30, параграф 1 от Директива 2004/17/ЕО е дейността да е пряко изложена на конкуренция в държавата-членка на ЕАСТ, в която се осъществява. Въпросът дали дадена дейност е пряко изложена на конкуренция се решава въз основа на „критериите, които са в съответствие с разпоредбите на договора относно конкуренцията, такива като качествата на засегнатите стоки или услуги, наличието на алтернативни стоки или услуги, цените и същинското или потенциалното наличие на повече от един доставчик на въпросните стоки или услуги”. ⁽¹⁰⁾
- (10) Оценката доколко съществува пряко излагане на конкуренция се дава на базата на различни индикатори, от които нито един сам по себе си не е от решаващо значение. Един критерий, който трябва да бъде взет под внимание по отношение на засегнатите в настоящото решение пазари, е пазарният дял на основните участници на даден пазар. Друг критерий е степента на концентрация на тези пазари. ⁽¹¹⁾ Прякото излагане на конкуренция се оценява на базата на обективни критерии, като се вземат предвид специфичните характеристики на засегнатия сектор. Тъй като условията за различните дейности, попадащи в обхвата на настоящото решение, са различни, за всяка съответна дейност или пазар се прави отделна оценка.
- (11) Настоящото решение е изготвено единствена с цел предоставяне на освобождаване по силата на член 30 на Директива 2004/17/ЕО и е без ущърб на прилагането на правилата за конкуренцията.

3 НОРВЕЖКАТА СИСТЕМА ЗА ЛИЦЕНЗИ

- (12) В норвежкия закон за петрола ⁽¹²⁾ се определя основната правна база на системата за лицензи за дейности с петрол на НКШ. Със закона за петрола и с подзаконовите актове за петрола се регламентират предоставянето на лицензи за проучване и добив на суров нефт и природен газ на НКШ. Норвежкото министерство на петрола и енергетиката

⁽⁹⁾ Вж. раздел 5 по-долу.

⁽¹⁰⁾ Член 30, параграф 2 от Директива 2004/17/ЕО.

⁽¹¹⁾ Вж. също Решение на Надзорния орган на ЕАСТ № 189/12/COL от 22 май 2012 година за освобождаване на производството и продажбата на едро на електроенергия в Норвегия от прилагането на Директива 2004/17/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно координиране на процедурите за възлагане на обществени поръчки от възложители, извършващи дейност във водоснабдяването, енергетиката, транспорта и пощенските услуги (Решение № 189/12/COL, ОВ L 287 от 18.10.2012, стр. 21 и притурката за ЕИП № 58 от 18.10.2012 г., стр. 14).

⁽¹²⁾ Закон № 72 от 19 ноември 1996 г. относно дейностите с петрол. (<http://www.npd.no/en/Regulations/-Acts/Petroleum-activities-act/>). Директива 94/22/ЕО за лицензите за въглеводороди е включена в норвежкия закон за петрола от 1 септември 1995 г. и в подзаконовите разпоредби към закона, които се отнасят за петрола (норвежка наредба № 653 от 27 юни 1997 г.) (<http://www.npd.no/en/Regulations/Regulations/Petroleum-activities/>).

обявява участъците, за които дружествата могат да подават заявления за лиценз. Лицензът за добив се предоставя от норвежкия Кралски съвет. Присъждането на производствен лиценз се осъществява въз основа на фактически и обективни критерии.⁽¹³⁾ Обикновено лиценз за добив се предоставя на група от дружества, едно от които се определя за оператор, който отговаря за текущото управление на лиценза.

- (13) В Норвегия съществуват два вида лицензионни кръга: (i) лицензионни кръгове за неразработени области на НКШ (номерираны лицензионни кръгове); и (ii) присъждане в предварително определени области (АРА кръгове) за разработени области. Двата вида лицензионни кръгове са еднакви, с изключение на начина, по който се иницират. АРА лицензионните кръгове се провеждат всяка година и обхващат площи от НКШ, които се смятат за разработени (т.е. където геоложката структура е добре позната).⁽¹⁴⁾ Номерираны лицензионни кръгове се провеждат (средно) всяка втора година и обхващат неразработени площи (т.е. където геоложката структура е малко позната).⁽¹⁵⁾ Номерираны лицензионни кръгове се иницират от Норвежкото министерство на петрола и енергетиката с покана към дружествата, които осъществяват дейности на НКШ, да посочат области (участъци), които желаят да бъдат включени в следващия лицензионен кръг.

⁽¹³⁾ Вж. раздели 3-3 и 3-5 от норвежкия закон за петрола и раздел 10 от норвежката наредба за петрола.

⁽¹⁴⁾ Критериите за разработени области са посочени в Бялата книга на норвежкия парламент - *An industry for the future – Norway's petroleum activities* (Meld. St. 28 (2010–2011) Доклад до норвежкия парламент (Storting), стр. 88). За разширяване на АРА области се прилагат следните критерии: (i) области в близост до инфраструктура (включително както съществуваща, така и планирана инфраструктура, като се счита, че времето е от критично значение за потенциалните ресурси в областите); (ii) области, в които са провеждани минали проучвания (включително области, за които са били предоставени лицензи, които след това са били изоставени, области, за които моделите на действие са известни, и области, разположени между такива, за които са предоставени лицензи, и такива с изоставени лицензи); и (iii) области по границите със съществуващи предварително определени области, но за които не е подавано искане за разрешително в номерирани лицензионни кръгове (вж. <http://www.regjeringen.no/en/dep/oed/press-center/press-releases/2013/ara-2013-acreage-announcement.html?id=714569>). От създаването на системата АРА през 2003 г. досега са предоставени общо 324 лицензи за добив и са направени общо 32 нови открития (Meld. St. 28 (2010–2011) Доклад до норвежкия парламент (Storting), стр. 86–87).

⁽¹⁵⁾ Номерираны лицензионни кръгове са предвидени за области, за които има ограничени познания за геоложката структура и за които е целесъобразно да се извърши поетапно проучване изследвания. Областите са предоставени в рамките на 21 номерирани лицензионни кръга, като присъдените лицензи в 21-ия кръг са от пролетта на 2011 г. (Бялата книга *An industry for the future – Norway's petroleum activities* (Meld. St. 28 (2010–2011 г.) Доклад до норвежкия парламент (Storting), стр. 21). Номерираны лицензионни кръгове включват главно гранични области от НКШ с най-голям потенциал за големи открития. 22-ият лицензионен кръг бе инициран на 2 ноември 2011 г., като присъждането на нови лицензи за добив се планира за пролетта на 2013 г. (<http://www.regjeringen.no/nb/dep/oed/-pressesenter/pressemeldinger/2011/initiates-22nd-licensing-round.html?id=661990>). Вж. също съвместната публикация на Норвежкото министерство на петрола и енергетиката и Норвежката дирекция за петрола – *Facts 2012 – The Norwegian Petroleum Sector*, раздел 5 *Exploration Activity*, стр. 30 *et seq* (<http://www.npd.no/en/Publications/Facts/Facts-2012/Chapter-5/>).

Правните условия (закони, подзаконовы актове, лицензионны документи), които регламентират двата вида лицензионны кръгове, са напълно еднакви. Правителството на Норвегия е информирало органа, че проучвателныте дейности, които се осъществяват в рамките на двата вида лицензионны кръга, също са едни и същи.

- (14) В лицензионныте кръгове петролни дружества, които отговарят на изискванията, подават заявления за лицензи за добив, т.е. за изключително право да осъществяват дейности с петрол на НКШ. Както е посочено в раздел 1-6 с) от норвежкия закон за петрола, дейностите с петрол включват „всички дейности, свързаны с нефтени залежи под морското дъно, включително проучвания, проучвателны сондажи, добив, пренос, използване и извеждане от експлоатация, включително планиране на такива дейности, но без да се включва транспортирането на нефт в големи количества с кораб”. Следователно в лицензионныте кръгове дружествата подават заявления за изключително право за проучване и добив на всякакъв суров нефт и природен газ, които могат да бъдат открити в областта, която обхваща лицензът за добив.

- (15) Когато бъде открит суров нефт и/или природен газ, лицензираныте са задължени, ако решат да разработват находището, да представят на Норвежкото министерство на петрола и енергетиката за одобрение План за разработване и опериране (ПРО) на находището.⁽¹⁶⁾ Одобрението на плана дава на лицензираныте изключително право да започнат разработване и впоследствие, добив. Произведеный петрол става собственост на отделныте лицензираны.

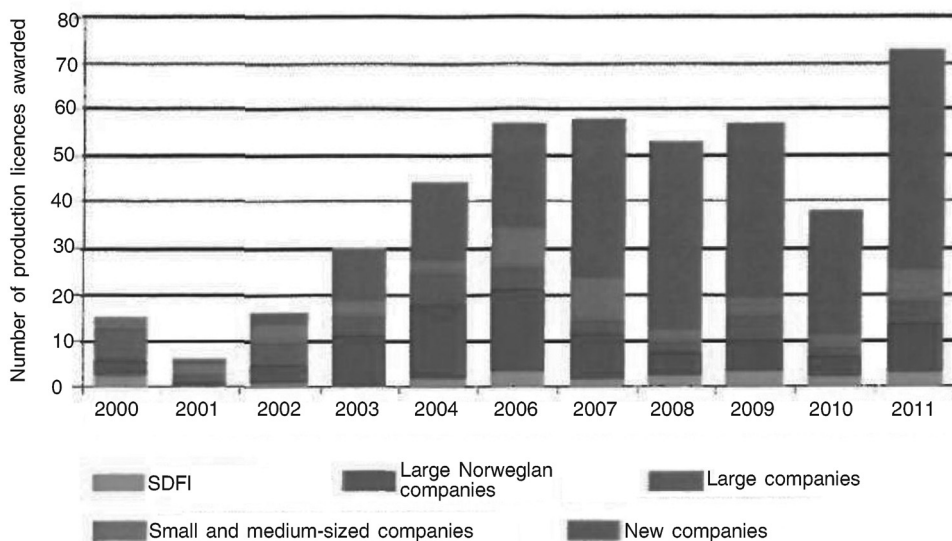
- (16) Лицензираныте за НКШ обхващат от големи международны петролни дружества до много малки, много от които за първы път осъществяват дейност на НКШ през последныте приблизително 10 години.

- (17) Таблиците по-долу са предоставени от правителството на Норвегия и показват дейността на НКШ от гледна точка на присъдени нови лицензи за добив, предоставени площи и брой на дружествата на НКШ.⁽¹⁷⁾

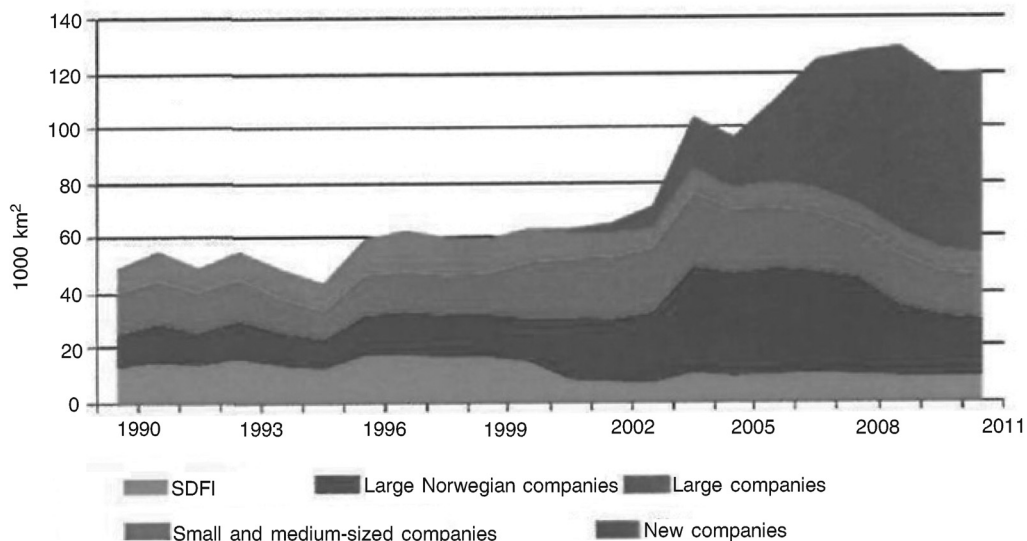
⁽¹⁶⁾ Вж. раздел 4-2 от норвежкия закон за петрола.

⁽¹⁷⁾ SDFI в първыте две таблици означава пряк финансов интерес на норвежката държава. Чрез SDFI норвежката държава притежава големи авоари в лицензи за петрол и газ на НКШ. Портфолиото на SDFI се управлява от държавното дружество Petoro AS (www.petoro.no).

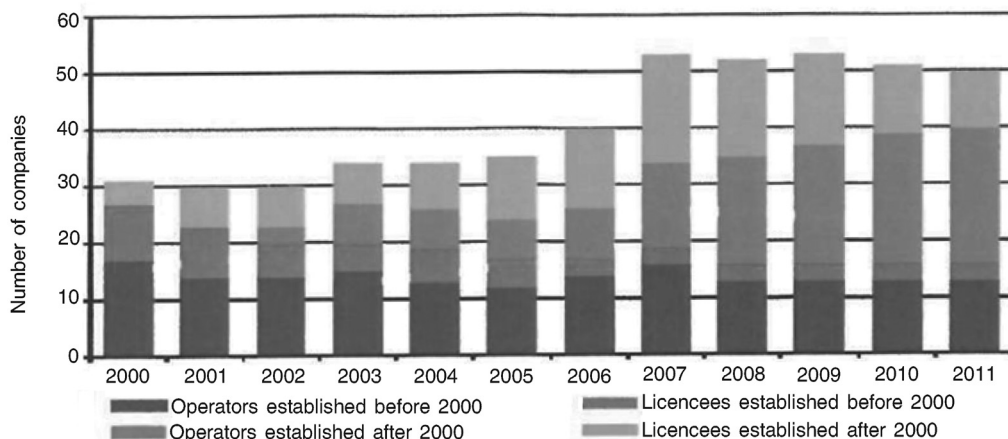
Предоставени нови лицензи:

Предоставени площи:

Брой на дружествата на НКШ:

II. ОЦЕНКА

4 ДЕЙНОСТИТЕ, ОБХВАНАТИ ОТ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ

- (18) Искането на правителството на Норвегия за освобождаване по силата на член 30 от Директива 2004/17/ЕО се отнася за три отделни дейности на НКШ: а) проучване на суров нефт и природен газ; б) добив на суров нефт; и в) добив на природен газ. Органът разгледа трите дейности поотделно. ⁽¹⁸⁾
- (19) За целите на настоящото решение понятието „добив“ ще обхваща и „разработването“ (т.е. изграждането на подходяща инфраструктура за производство, като например нефтени платформи, тръбопроводи, терминали и др.). Преносът на природен газ от НКШ до пазара по добивна газопроводна мрежа не се включва в настоящото решение.

5 ДОСТЪП ДО ПАЗАРА (ПАЗАРИТЕ)

- (20) Директива 94/22/ЕО (Директивата за лицензите) бе включена в точка 12 от приложение IV към Споразумението за ЕИП с Решение на съвместния комитет № 19/1995, което влезе в сила на 1 септември 1995 г.

⁽¹⁸⁾ Това е в съответствие с практиката на Европейската комисия при решенията в областта на сливания и решенията за освобождаване по силата на член 30 от Директива 2004/17/ЕО. Вж. по-специално Решение на Европейската комисия от 29 септември 1999 г. за обявяване на операция по концентрация за съвместима с общия пазар и Споразумението за ЕИП (дело № IV/M.1383 – *Exxon/Mobil*); Решение на Европейската комисия от 29 септември 1999 г. за обявяване на операция по концентрация за съвместима с общия пазар и Споразумението за ЕИП (дело № IV/M.1532 – *BP Amoco/Arco*); Решение на Европейската комисия от 5 юли 1999 г. за обявяване на операция по концентрация за съвместима с общия пазар и Споразумението за ЕИП (COMP/M.1573 – *Norsk Hydro/Saga*), Решение на Европейската комисия от 3 май 2007 г. за обявяване на операция по концентрация за съвместима с общия пазар и Споразумението за ЕИП (дело № IV/M.4545 – *STATOIL/HYDRO*); Решение на Европейската комисия от 19 ноември 2007 г. за обявяване на операция по концентрация за съвместима с общия пазар (дело № COMP/M.4934 – *KAZMUNAIGAZ/ROMPETROL*), и Решение на Европейската комисия от 21 август 2009 г. за обявяване на операция по концентрация за съвместима с общия пазар (дело № COMP/M.5585 – *Centrica/Venture*). Вж. също Решение за изпълнение на Комисията от 28 юли 2011 г. за освобождаване на проучването на нефт и природен газ и добива на нефт в Дания, без да са включени Гренландия и Фарьорските острови, от прилагането на Директива 2004/17/ЕО (ОВ L 197, 29.7.2011 г., стр. 20); Решение за изпълнение на Комисията от 24 юни 2011 г. за освобождаване на проучването на нефт и природен газ и добива на нефт в Италия от прилагането на Директива 2004/17/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно координирането на процедурите за възлагане на поръчки от възложители, извършващи дейност в секторите на водоснабдяването, енергетиката, транспорта и пощенските услуги (ОВ L 166, 25.6.2011 г., стр. 28); Решение за изпълнение на Комисията от 29 март 2010 г. за освобождаване на проучването и добива на нефт и природен газ в Англия, Шотландия и Уелс от прилагането на Директива 2004/17/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно координирането на процедурите за възлагане на поръчки от възложители, извършващи дейност в секторите на водоснабдяването, енергетиката, транспорта и пощенските услуги (ОВ L 84, 31.3.2010 г., стр. 52); и Решение за изпълнение на Комисията от 8 юли 2009 г. за освобождаване на проучването и експлоатацията на нефт и природен газ в Нидерландия от прилагането на Директива 2004/17/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно координиране на процедурите за възлагане на поръчки от възложители, извършващи дейност във водоснабдяването, енергетиката, транспорта и пощенските услуги (ОВ L 181, 14.7.2009 г., стр. 53).

- (21) Правителството на Норвегия нотифицира органа за транспонирането на тази директива на 18 март 1996 г. Органът извърши оценка за съответствие, след което Норвегия внесе редица изменения в своето законодателство. Органът е на мнение, че с внасянето на тези изменения Норвегия изпълнява правилно Директивата за лицензите.
- (22) Директива 2003/55/ЕО (Директивата за газа) бе включена в точка 23 от Споразумението за ЕИП на 2 декември 2005 г. с Решение на съвместния комитет № 146/2005/ЕО. Директивата влезе в сила за държавите от ЕИП/ЕАСТ на 1 юни 2007 г.
- (23) Правителството на Норвегия нотифицира за частично въвеждане на Директивата за газа на 4 юни 2007 г. и за пълното въвеждане на 19 февруари 2008 г. За тази директива органът също извърши оценка за съответствие. След внасянето на редица изменения в националното законодателство на Норвегия органът е на мнение, че Норвегия прилага правилно Директивата за газа.
- (24) С оглед на представената в настоящия раздел информация и на сегашните цели е видно, че норвежката държава е въвела и правилно прилага актовете, посочени в точки 12 и 23 от приложение IV към Споразумението за ЕИП, които отговарят съответно на Директива 94/22/ЕО и Директива 2003/55/ЕО.
- (25) Следователно и съобразно с член 30, параграф 3, алинея първа от Директива 2004/17/ЕО следва да се счита, че достъпът до пазара е неограничен на територията на Норвегия, включително на НКШ.
- АРА лицензионните кръгове. Това определение на пазара е в съответствие също и с практиката на Европейската комисия. ⁽¹⁹⁾
- (28) Проучването в неразработени и в разработени области се осъществява от един и същ тип дружества и дейностите се извършват с един и същ вид техника (т.е. независимо от вида на лицензионния кръг). Въпреки че при АРА лицензионните кръгове геоложката структура е по-добре позната, петролните дружества не знаят с точност дали съществува петрол или дали едно евентуално откритие ще съдържа нефт или газ или и двете. Следователно органът счита, че релевантният пазар е проучването на суров нефт и природен газ, което обхваща проучвателните дейности, осъществявани в рамките на номерирани лицензионни кръгове и на АРА лицензионни кръгове.
- (29) Дружествата, които осъществяват проучвателни дейности, не се ограничават само в определени географски зони. По-скоро повечето дружества присъстват на пазара в глобален план. В своите решения Европейската комисия последователно застъпва тезата, че географският обхват на пазара на проучване включва целия свят. ⁽²⁰⁾ Правителството на Норвегия е съгласно с определения от Комисията географски обхват на пазара. Органът счита, че географският обхват на съответния пазар е целият свят.

6 ИЗЛАГАНЕ НА КОНКУРЕНЦИЯ

- (26) Както бе разгледано по-горе, органът е на мнение, че е необходимо да се провери дали засегнатите сектори са пряко изложени на конкуренция. С оглед на това той разгледа предоставените доказателства от правителството на Норвегия и където е необходимо, ги допълни с налични такива от публично достъпни източници.
- 6.1 Проучване на суров петрол и природен газ
- 6.1.1 Релевантен пазар
- (27) Проучването на суров нефт и природен газ се изразява в намиране на нови находища на въглеводородни ресурси. Добивът включва както изграждането на подходяща инфраструктура за производството, така и експлоатацията на ресурсите. Проучването на суров петрол и природен газ представлява единен релевантен продуктов пазар, отделен от пазарите за добив на суров нефт и природен газ. Това определение се базира на факта, че не е възможно от самото начало да бъде определено дали проучването ще доведе до откриване на суров нефт или на природен газ. Правителството на Норвегия потвърди, че това се прилага едновременно за номерираните лицензионни кръгове и за
- 6.1.2 Пряко излагане на конкуренция
- (30) За периода 2011—2013 г. на около 50 дружества е даден статут на лицензирани за добив и следователно за участие в проучвателни дейности на НКШ. ⁽²¹⁾
- (31) Пазарните дялове на операторите, развиващи проучвателна дейност, обикновено се измерват посредством два показателя: доказани запаси и очаквано добив. ⁽²²⁾
- (32) През 2011 г. доказаните световни запаси на нефт възлизат на 1 652,6 милиарда барела, а съответната стойност за природен газ е 208,4 трилиона кубични метра или приблизително 1 310,8 милиарда барела нефтен

⁽¹⁹⁾ Вж. Решение на Европейската комисия от 23 януари 2003 г. за обявяване на операция по концентрация за съвместима с общия пазар (дело № COMP/M.3052 – ENI/FORTUM GAS), дело № IV/M.1383 – Exxon/Mobil, и Решения за изпълнение на Европейската комисията относно Дания, Италия, Англия, Уелс, Шотландия и Нидерландия (вж. бележка под линия 18 по-горе).

⁽²⁰⁾ Вж. напр. дело № COMP/M.3052 – ENI/FORTUM GAS (параграф 13) и дело № COMP/M.4545 – STATOIL/HYDRO (параграф 7) (вж. бележка под линия 18 по-горе).

⁽²¹⁾ Цифрата обхваща лицензи за добив както в номерирани лицензионни кръгове, така и АРА лицензи (вж. преписка № 663313, стр. 1—20).

⁽²²⁾ Вж. напр. решението на Европейската комисия по делото Exxon/Mobil (параграфи 25 и 27) (бележка под линия 18 по-горе).

еквивалент. ⁽²³⁾ В края на 2011 г. доказаните запаси на нефт в Норвегия възлизат на 6,9 милиарда барела, което представлява 0,4 % от световните запаси. ⁽²⁴⁾ През 2011 г. доказаните запаси на природен газ в Норвегия възлизат на 2,1 трилиона кубични метра, което представлява 1 % от световните запаси. ⁽²⁵⁾ Нито едно от петте най-големи дружества, извършващи дейности на НКШ, не притежава дял от доказаните световни запаси по-голям от 1 %. ⁽²⁶⁾

(33) Правителството на Норвегия не разполага с информация за пазарните дялове от световния пазар на петте най-големи дружества, осъществяващи дейност на НКШ, изразен на база очаквания добив. Разумно е да се приеме обаче, че съществува пряка взаимовръзка между доказаните запаси на суров нефт и природен газ и очакваното бъдещо производство. ⁽²⁷⁾ Във всички случаи според наличната информация пазарният дял от световния пазар на най-големите дружества, осъществяващи дейност на НКШ, изразен на база очакван добив, не може да доведе до някаква промяна в оценката на органа.

(34) Освен това органът разгледа информацията за броя на заявленията за лицензионните кръгове за НКШ и новолицензираните дружества на НКШ. Стойностите, получени от правителството на Норвегия за предоставените лицензи през последните три лицензионни кръга за НКШ (проведени в периода 2011—2012 г.) показват, че броят на заявленията за всеки обявен лиценз достига девет дружества. В периода 2008—2012 г. лиценз за добив на НКШ е бил предоставен на 13 нови участници. Така броят на дружествата с присъден лиценз за НКШ е значителен. ⁽²⁸⁾

(35) Въз основа на посочените по-горе елементи степента на концентрация на световния пазар за проучване на суров нефт и природен газ трябва да се определи като ниска. Вероятно е дружествата, които осъществяват дейност на този пазар, да са подложени на значителен конкурентен натиск. Няма индикации, че секторът не функционира на пазарен принцип. Следователно заключението на органа е, че пазарът за проучване на суров нефт и природен газ е пряко изложен на конкуренция по смисъла на Директива 2004/17/ЕО.

⁽²³⁾ Вж. Статистическия доклад на Бритиш Петролиум за световната енергетика от юни 2012 г. (наричан по-долу „статистически данни на BP“), стр. 6. (http://www.bp.com/liveassets/bp_internet/globalbp/globalbp_uk_english/reports_and_publications/statistical_energy_review_2011/STAGING/local_assets/pdf/statistical_review_of_world_energy_full_report_2012.pdf).

⁽²⁴⁾ Вж. статистически данни на BP, стр. 6.

⁽²⁵⁾ Вж. статистически данни на BP, стр. 20.

⁽²⁶⁾ Вж. писмо от правителството на Норвегия до органа от 15 февруари 2013 г. (Преписка № 663313, стр. 22).

⁽²⁷⁾ Вж. напр. Решение за изпълнение на Европейската комисията относно Дания (вж. бележка под линия 18 по-горе) и Решение за изпълнение на Европейската комисията относно Италия (вж. бележка под линия 18 по-горе).

⁽²⁸⁾ Вж. също съвместната публикация на Норвежкото министерство на петрола и енергетиката и Норвежката дирекция за петрола – *Facts 2012 – The Norwegian Petroleum Sector*, раздел 5 относно *Player scenario and activity*, стр. 33—35 (<http://www.npd.no/en/Publications/Facts/Facts-2012/Chapter-5/>).

6.2 Добив на суров нефт

6.2.1 Релевантен пазар

(36) Суровият нефт е стока с глобален характер и цената му се определя от търсенето и предлагането в световен план. В съответствие с установената практика на Европейската комисия, ⁽²⁹⁾ разработването и добива на суров нефт представлява отделен продуктов пазар, чийто географски обхват включва целия свят. Правителството на Норвегия е съгласно с това определение за пазара. ⁽³⁰⁾ За целите на настоящото решение органът запазва това определение за пазара.

6.2.2 Пряко излагане на конкуренция

(37) Когато бъде открит суров нефт (или природен газ), лицензираните са задължени, ако решат да разработват находището, да представят на Норвежкото министерство на петрола и енергетиката за одобрение План за разработване и експлоатация (ПРЕ) на находището. Находищата на НКШ, които са предимно за производство на нефт ⁽³¹⁾ и за които през последните пет години е бил представен и одобрен такъв план, са следните:

Година	Описание (Наименование на находището и лиценз)	Предоставен на
2008	Morvin, PL134B	Statoil Petroleum Eni Norge Total E&P Norge
2009	Goliat, PL229	Eni Norge Statoil Petroleum
2011	Knarr, PL373S	BG Norge Idemitsu Petroleum Norge Wintershall Norge RWE Dea Norge
2011	Ekofisk Sør, Eldfisk II, PL	ConocoPhillips Total E&P Norge Eni Norge Statoil Petroleum Petoro AS
2011	Vigdis nordøst, PL089	Statoil Petroleum Petoro AS ExxonMobil E&P Norway Idemitsu Petroleum Norge Total E&P Norge RWE Dea Norge

⁽²⁹⁾ Вж. бележка под линия 18 по-горе.

⁽³⁰⁾ Обаче предвид факта, че повечето находища на НКШ съдържат едновременно нефт и газ, правителството на Норвегия изрази становище, че съвместният добив на нефт и газ в тези находища не дава възможност да бъдат разграничени двата добива в рамките на Директива 2004/17/ЕО.

⁽³¹⁾ Тъй като находищата съдържат едновременно нефт и газ, таблицата в настоящия раздел 6.2 включва находищата, в които се произвежда предимно нефт. Находищата, в които се произвежда предимно газ, са описани по-долу в раздел 6.3.

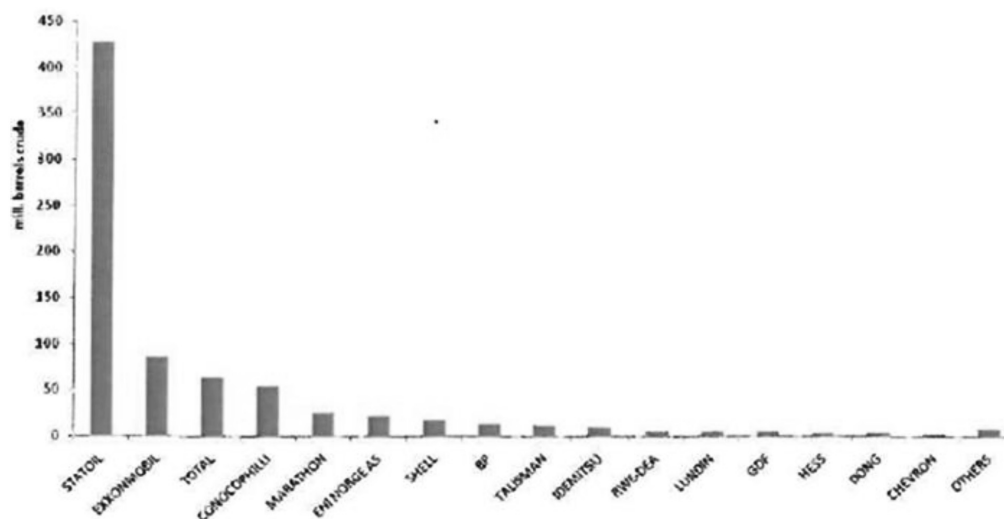
Година	Описание (Наименование на находището и лиценз)	Предоставен на
2011	Stjerne, part of Oseberg Sør PL079, PL104	Statoil Petroleum Petoro AS Total E&P Norge ConocoPhillips
2011	Hyme, PL348	Statoil Petroleum GDF Suez E&P Norge Core Energy E.ON E&P Norge Faroe Petroleum Norge VNG Norge
2011	Brynhild, PL148	Lundin Norway Talisman Energy Norway
2012	Jette, PL027C, PL169C, PL504	Det norske oljeselskap Petoro AS
2012	Skuld, PL128	Statoil Petroleum Petoro AS Eni Norge
2012	Edvard Grieg, PL338	Lundin Norway Wintershall Norge OMV Norge
2012	Bøyla, PL340	Marathon Oil Norge ConocoPhillips Lundin Norway

Година	Описание (Наименование на находището и лиценз)	Предоставен на
2012	Svalin, PL169	Statoil Petroleum Petoro AS ExxonMobil E&P Norway

(38) Така в периода 2008—2012 г. са били приети планове ПРЕ за добив на нефт, обхващащи общо 20 дружества. Освен това през 2010 г. Министерството на петрола и енергетиката е одобрило ПРЕ, включващ трима нови участници на пазара. ⁽³²⁾

(39) От списъка става ясно, че с изключение на норвежките държавни предприятия лицензираните са както големи петролни дружества, така и по-малки предприятия. Правителството на Норвегия съобщава, че повечето петролни предприятия на НКШ са част от корпорации с разнообразно портфолио на стопанска дейност, осъществявана в световен мащаб. Следователно значителни количества от произведения петрол се продава на свързаните дружества. Все пак повече от половината от добитите обеми се продава на спот пазарите. Графиката по-долу показва обема на продажбите на суров нефт от НКШ през 2009 г.

Обем на продажбите на суров нефт от НКШ през 2009 г.

Фигура. Продавачи на норвежки суров нефт през 2009 г. В категорията „други“ се включват Altinex Oil, Bayerngas, Ruhrgas, Dana, Wintershall, Det Norske Oljeselskap, VNG, Revus Energy, Endeavour и EADS (MPE).

⁽³²⁾ Вж. писмо на правителството на Норвегия до органа от 15 февруари 2013 г. (Преписка № 663313, стр. 25).

- (40) През 2011 г. общият световен добив на нефт е възлизал на 83 576 хиляди барела дневно. През 2011 г. в Норвегия са били добити общо 2 039 хиляди барела дневно. Този обем възлиза на 2,3 % от световното производство.⁽³³⁾
- (41) По отношение на добива на суров нефт на НКШ най-голям дял през 2011 г. има Statoil. Други производители на НКШ са големи международни петролни дружества, като ExxonMobil, Total, ConocoPhillips, Marathon, Shell, BP и Eni. Пазарният дял от световния пазар на добива на нефт на нито един от тези участници не надхвърля 3 % през 2011 г.⁽³⁴⁾ Следователно степента на концентрация на релевантния пазар като цяло е била ниска.
- (42) В своите решения по силата на Директива 2004/17/ЕО Европейската комисия счита, че световният пазар на добива на нефт се характеризира със силна конкуренция между редица участници.⁽³⁵⁾ Няма признаци в това отношение да е настъпила промяна през последните години.
- (43) Предвид посочените по-горе елементи заключението на органа е, че няма индикации, че секторът не функционира на пазарен принцип и следователно, че пазарът на разработване и производство на суров нефт е пряко изложен на конкуренция по смисъла на Директива 2004/17/ЕО.

6.3 Добив на природен газ

6.3.1 Релевантен пазар

- (44) Пазарът на разработване, добив и доставки на едро на газ е разгледан от Европейската комисия по силата на регламента за сливанията на ЕО⁽³⁶⁾ в редица решения, в които се счита, че има един пазар на доставките на едро на газ (който обхваща също и разработването и добива на газ) за клиенти от ЕИП (напр. газ, който се произвежда в газовите находища и се доставя на клиенти от ЕИП, включително за основни предприятия в държавата, в която се добива).⁽³⁷⁾

Втечен природен газ (ВПГ) и газ, доставян по газопроводи

- (45) Природният газ може да бъде пренасян чрез добивни газопроводи или с плавателни съдове под формата на *втечен природен газ* (ВПГ). Износът на газ от Норвегия през 2012 г. е възлизал на приблизително 112 милиарда

кубични метра, от които 107 милиарда кубични метра са доставени по газопроводи и 5 милиарда кубични метра са транспортирани с кораби като ВПГ.⁽³⁸⁾

- (46) Правителството на Норвегия изразява становището, че доставките на ВПГ могат да бъдат заместени с доставките по газопроводи и са в пряка конкуренция с тях. След като втечненият газ бъде превърнат обратно в газообразно състояние той може да бъде пуснат по газопреносната мрежа по взаимозаменяемост с газа, който се доставя по газопроводи от добивни полета. Като пример се споменава Zeebrugge в Белгия: след като пренасяният газ по газопроводите от НКШ премине през наземния терминал и ВПГ бъде регазифициран във ВПГ-терминала в Zeebrugge, двата източника на газ стават напълно взаимозаменяеми. Въпреки че в не всички държави от ЕИП съществува инфраструктура за регазификация, през последните години капацитетът силно се увеличи. В ЕИП той достига 200 милиарда кубични метра. С разширяването на газопроводната мрежа ВПГ може да се доставя на все по-голям брой клиенти от ЕИП.
- (47) В някои последни свои решения Европейската комисия оставя открит въпроса дали доставките на втечен природен газ (ВПГ) следва да бъдат разграничени от доставките на природен газ по газопроводи.⁽³⁹⁾

- (48) За целите на настоящото решение органът счита, че въпросът дали природен газ, доставян по газопроводи, следва да бъде разграничен от ВПГ отново може да бъде оставен открит.

Висококалоричен и нискокалоричен газ

- (49) Надолу по веригата към клиентите на дребно има отделни мрежи за разпределение на висококалоричен и нискокалоричен газ и крайните потребители са свързани към съответната мрежа според вида на доставката за тях. Висококалоричният газ може да бъде преобразуван в нискокалоричен и обратно. Норвежките производители на газ доставят висококалоричен тип.
- (50) Правителството на Норвегия изразява становището, че степента на взаимозаменяемост между висококалоричния и нискокалоричния газ следва да покаже, че тези продукти попадат в един и същ пазар на доставките на газ от гледна точка на веригата надолу към крайния потребител. Също така се твърди, че доставките на нискокалоричен газ съставляват относително малка част от общите доставки на газ за ЕИП – около 10 %.

⁽³³⁾ Вж. статистически данни на BP, стр. 8.

⁽³⁴⁾ Вж. писмо на правителството на Норвегия до органа от 15 февруари 2013 г. (Преписка № 663313, стр. 26).

⁽³⁵⁾ Вж. решението за изпълнение на Европейската комисията относно Дания (параграф 16) (бележка под линия 18 по-горе). Вж. също и решението за изпълнение на Комисията относно Италия (параграф 16); решението за изпълнение на Комисията относно Англия, Шотландия и Уелс (параграф 16), и решението за изпълнение на Комисията относно Нидерландия (параграф 12) (вж. бележка под линия 18 по-горе).

⁽³⁶⁾ Регламент (ЕО) № 139/2004 на Съвета от 20 януари 2004 година относно контрола върху концентрациите между предприятия (регламент за сливанията на ЕО), (ОВ L 24, 29.1.2004 г., стр. 1). Включен в Споразумението за ЕИП в приложение XIV, раздел А, точка 1 с Решение № 78/2004 (ОВ L 219, 19.6.2004 г., стр. 13 и притурка за ЕИП № 32 от 19.6.2004 г., стр. 1).

⁽³⁷⁾ Вж. дело № IV/M.4545 – STATOIL/HYDRO (параграф 9) (вж. бележка под линия 18 по-горе).

⁽³⁸⁾ Вж. писмо на правителството на Норвегия до органа от 15 февруари 2013 г. (Преписка № 663313, стр. 33).

⁽³⁹⁾ Вж. Решение на Европейската комисия от 16 май 2012 г. за обявяване на операция по концентрация за съвместима с общия пазар и Споразумението за ЕИП, дело № COMP/M.6477 – BP/CHEVRON/ENI/SONANGOL/TOTAL/JV (параграф 19). Вж. също дело № IV/M.4545 – STATOIL/HYDRO (параграф 12); решението за изпълнение на Комисията относно Нидерландия (параграф 13), и решението за изпълнение на Комисията относно Англия, Шотландия и Уелс (параграф 15) (вж. бележка под линия 18 по-горе).

- (51) За целите на настоящото решение органът счита, че въпросът дали висококалоричният газ следва да бъде разграничен от нискокалоричния може да бъде оставен открит.

Заклучение за определяне на продуктовия пазар

- (52) По отношение на определянето на продуктовия пазар, за целите на настоящото решение органът счита, че има един пазар на добивни доставки на газ (който обхваща също и разработването и добива на газ). Въпросите дали ВПГ или нискокалоричният газ са включени в съответния продуктов пазар са несъществени за последствията от настоящото решение.

Географски обхват

- (53) Правителството на Норвегия изразява становището, че трите директиви за газовия пазар са довели до създаването на либерализиран и интегриран пазар на природния газ в Северозападна Европа. Целта на ЕС е пазарите да бъдат напълно интегрирани до 2014 г. Правителството на Норвегия е на мнение, че при единен пазар на газа не е уместно да се разглеждат пазарните дялове за отделните държави от ЕИП. Становището е, че след като газът достигне границите на европейския вътрешен пазар, той свободно ще тече натам, накъдето е необходимо според източниците на предлагане и търсене.

- (54) От износа от НКШ на газ, пренасян по газопроводи, около 70 % са били транспортирани до приемни терминали в Германия и Обединеното кралство, а останалите до терминали в Белгия и Франция. Газ, пренасян по газопроводи от Норвегия, се продава през газопроводни връзки и чрез суапови сделки и на други държави от ЕИП – общо повече от 10 държави от ЕИП. Около две трети от произведения ВПГ на НКШ традиционно се продава в ЕИП. Това означава, че почти всичкият норвежки газ се изнася за ЕИП.

- (55) Освен това правителството на Норвегия изразява становището, че купувачите на газ в ЕИП разполагат с няколко различни източници на предлагане. Те включват както газа от ЕС (обикновено Дания, Нидерландия и Обединеното кралство), така и от съседни държави (освен Норвегия обикновено Русия, Алжир и Либия) или от по-далечни държави (например държавите от Близкия Изток или Нигерия, с доставки под формата на ВПГ).

- (56) Също така правителството на Норвегия изразява становището, че разпределителните центрове в Обединеното кралство и на европейския континент все по-често са за втечен газ и ценообразуването в различните от тях показва, че е достигната значителна степен на интеграция.

- (57) По отношение на определянето на географския обхват на пазара в предишни свои решения по силата на регламента на ЕС за сливанията Европейската комисия прави заключението, че е най-вероятно той да обхваща ЕИП, както и

вноса на газ от Русия и Алжир, но оставя открит въпроса за определянето му в решението относно сливането между Statoil и Hydro. Комисията не счита за необходимо да реши дали съответната релевантна географска област, която трябва да бъде взета под внимание, е: (i) ЕИП, (ii) областта, която обхваща онези държави от ЕИП, в които се продава газ от НКШ (директно по газопроводи или чрез суапови сделки) или (iii) всяка отделна държава, в която страните продават газ.⁽⁴⁰⁾ Независимо какво е определението на географския обхват, което се взема под внимание, тази операция по концентрация не би могла да породи опасения във връзка с конкуренцията на пазара на добивни доставки на газ.

- (58) За целите на настоящото решение и поради изтъкнатите по-долу причини органът счита, че не е необходимо да взема решение за точния географски обхват на пазара на природен газ. Становището на органа е, че засегнатият сектор е пряко изложен на конкуренция за всяко разумно определение на географския обхват на пазара.

6.3.2 Пряко излагане на конкуренция

- (59) Когато бъде открит природен газ (или суров нефт), лицензираните са задължени, ако решат да разработват находището, да представят на Норвежкото министерство на петрола и енергетиката за одобрение План за разработване и експлоатация (ПРЕ) на находището. Находищата на НКШ, които са предимно за производство на газ на НКШ⁽⁴¹⁾ и за които през последните няколко години е бил представен и одобрен такъв план, са следните:

Година	Описание (Наименование на находището и лиценз)	Предоставен на
2008	Yttergryta, PL062	Statoil Petroleum Total E&P Norge Petoro AS Eni Norge
2008	Troll redevelopment, PL054, PL085, PL085C	Petoro AS Statoil Petroleum Norske Shell Total E&P Norge ConocoPhillips
2009	Oselvar, PL274	DONG E&P Norge Bayerngas Norge Noreco Norway
2010	Trym, PL147	Bayerngas Norge DONG E&P Norge
2010	Gudrun, PL025	Statoil Petroleum GDF SUEZ E&P Norge

⁽⁴⁰⁾ Дело № IV/M.4545 – STATOIL/HYDRO, параграф 16 (бележка под линия 18 по-горе).

⁽⁴¹⁾ Тъй като находищата на НКШ съдържат едновременно нефт и газ, таблицата в настоящия раздел 6.3 включва находищата, в които се произвежда предимно газ. Находищата, в които се произвежда предимно нефт, са описани по-горе в раздел 6.2.

Година	Описание (Наименование на находището и лиценз)	Предоставен на
2010	Marulk, PL122	Statoil Petroleum DONG E&P Norge Eni Norge
2010	Gaupe, PL292	BG Norge Lundin Norway
2011	Valemon, PL050, PL050B, PL050C, PL050D, PL193B, PL193D	Statoil Petroleum Petoro AS Centrica Resources Norge Enterprise Oil Norge
2011	Visund, Sør, PL120	Statoil Petroleum Petoro AS ConocoPhillips Total E&P Norge
2012	Åsgard subsea compression	Petoro AS Statoil Petroleum Eni Norge Total E&P Norge ExxonMobil E&P Norway
2011	Atla, PL102C	Total E&P Norge Petoro AS Centrica Resources Norge Det norske olje- selskap
2012	Martin Linge, PL040, PL043	Total E&P Norge Petoro AS Statoil Petroleum

(60) В периода 2008—2012 г. са били приети планове ПРЕ за добив на газ, обхващащи общо 14 дружества. В периода 2009—2011 г. са одобрени ПРЕ, включващи трима нови участници на пазара. ⁽⁴²⁾ Повече от 25 дружества на НКШ изнасят газ за ЕИП. ⁽⁴³⁾

(61) През 2011 г. производството на газ в Норвегия е възлизало на 101,4 милиарда кубични метра, което представлява 3,1 % от световния добив. ⁽⁴⁴⁾ Повече от 95 % от добива на НКШ се изнася за ЕИП по газопроводи към шест наземни точки в четири държави (Обединеното кралство, Германия, Белгия и Франция). ⁽⁴⁵⁾ Приблизително 1,4 милиарда кубични метра (по-малко от 2 %) от добития на НКШ газ е за вътрешно потребление в Норвегия.

⁽⁴²⁾ Вж. писмо на правителството на Норвегия до органа от 15 февруари 2013 г (Преписка № 663313, стр. 28).

⁽⁴³⁾ Вж. уведомлението на правителството на Норвегия до органа от 5 ноември 2012 г (Преписка № 652027, стр. 30).

⁽⁴⁴⁾ Вж. статистически данни на ВР, стр. 22.

⁽⁴⁵⁾ Приемни терминали в: Dornum, Dunkerque, Easington, Emden, St Fergus и Zeebrugge (<http://www.gassco.no/wps/wcm/connect/Gassco-NO/Gassco/Home/norsk-gass/Transportsystemet>).

(62) Има редица независими дружества, които осъществяват дейности по производството на газ на НКШ. Освен това се приемат и новолицензирани дружества. Петте най-големи производители на газ на НКШ, изразено като обем на годишния добив, са: Petoro, Statoil, Exxon Mobil, Total и Shell. Statoil е най-големият производител на газ на НКШ. Съвместният дял от общото производство на газ на НКШ на трите най-големи производители на газ не надвишава 50 %. ⁽⁴⁶⁾

(63) Годишното потребление на газ в държавите — членки на ЕС е около 500 милиарда кубични метра. Според Eurogas ⁽⁴⁷⁾ през 2011 г. доставките на газ от държавите — членки на ЕС по газопроводи и под формата на ВПГ възлизат на 33 % от общите нетни доставки, следвани от тези от Русия (24 %), Норвегия (19 %) ⁽⁴⁸⁾ и Алжир (9 %). Останалите 15 % са от други източници от различни части на света.

(64) Всички лицензирани на НКШ сами носят отговорност за продажбите на своя газ. Производителите на газ на НКШ имат споразумения за продажба на газ с купувачи в редица държави-членки на ЕС. През 2011 г. делът на норвежкия газ от общото потребление на газ във всяка от шестте държави-членки на ЕС, които са най-големи вносителки на газ от НКШ, е бил следния: ⁽⁴⁹⁾

Държава от ЕИП	% потребление на норвежки газ
Обединеното кралство	35 %
Германия	32 %
Белгия	34 %
Нидерландия	24 %
Франция	26 %
Италия	14 %

Национално потребление на газ в ЕИП – IHS CERA

⁽⁴⁶⁾ Вж. писмо на правителството на Норвегия до органа от 15 февруари 2013 г (Преписка № 663313, стр. 28).

⁽⁴⁷⁾ Вж. статистически доклад на Eurogas за 2012 г., стр. 1 (http://www.eurogas.org/uploaded/Statistical%20-Report%202012_final_211112.pdf).

⁽⁴⁸⁾ От информацията, предоставена на органа от правителството на Норвегия се вижда, че тази стойност може да е малко по-висока. В този случай обаче това е несъществено за последствията от настоящото решение.

⁽⁴⁹⁾ Статистическите данни за дестинациите на норвежкия природен газ в ЕИП се базират на националността на дружеството купувач.

- (65) Statoil е вторият по големина доставчик на газ в ЕИП след Газпром с приблизително 20 % ⁽⁵⁰⁾ от общото потребление в ЕИП. Както е видно от горната таблица, в основните държави от ЕИП, за които се доставя норвежки газ, доставчиците от НКШ са изправени пред конкуренцията на доставчици, които ползват източници на газ от други географски области. Вследствие от това купувачите на едро в тези държави от ЕИП разполагат с алтернативни източници на доставка на газа от НКШ. Това може да се илюстрира допълнително чрез статистическите данни, събирани от Eurogas (таблицата по-долу), които показват, че освен норвежки газ държавите — членки на ЕС са получавали газови доставки от местния добив, от Русия, Алжир, Катар и други източници:

ДОСТАВКИ НА ПРИРОДЕН ГАЗ В ДЪРЖАВИТЕ-ЧЛЕНКИ НА EUROGAS И ЕС, 2011 г. ⁽¹⁾

TWh	Местно производство	Русия	Норвегия	Алжир	Катар	Други източници (*)	Промени в запасите (**)	Други балансови количества	Общо нетни доставки	% изменение 2011 г./ 2010 г.
Австрия	18,8	59,8	14,5	0,0	0,0	29,4	- 22,1	- 4,9	95,6	- 6 %
Белгия	0,0	3,4	82,4	0,0	30,8	66,9	- 0,2	0,0	183,3	- 15 %
България	4,2	29,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	- 1,4	32,3	11 %
Чешката република	1,4	63,3	12,2	0,0	0,0	23,2	- 10,0	- 4,6	85,5	- 10 %
Дания	81,7	0,0	0,0	0,0	0,0	- 31,9	- 1,8	- 7,4	40,6	- 18 %
Естония	0,0	6,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	6,5	- 10 %
Финландия	0,0	43,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	43,4	- 12 %
Франция	6,5	72,6	182,9	66,7	37,4	135,0	- 22,4	- 1,5	477,2	- 13 %
Германия	137,3	336,9	303,1	0,0	0,0	110,2	- 22,8	0,0	864,7	- 11 %
Гърция	0,0	30,3	0,0	8,7	1,9	10,5	- 0,1	- 0,1	51,2	23 %
Унгария	32,5	72,6	0,0	0,0	0,0	5,6	14,0	- 0,6	124,2	- 6 %
Ирландия	2,1	0,0	0,0	0,0	0,0	51,1	0,0	0,0	53,2	- 12 %
Италия	88,5	247,1	38,6	242,8	65,7	149,0	- 8,2	0,9	824,4	- 6 %
Латвия	0,0	16,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	16,2	- 13 %
Литва	0,0	57,0	0,0	0,0	0,0	- 21,9	- 0,1	0,0	35,0	9 %
Люксембург	0,0	3,2	6,9	0,0	0,0	3,2	0,0	0,0	13,4	- 13 %
Нидерландия	746,7	44,0	129,0	0,9	3,7	- 481,6	0,0	15,8	458,3	- 10 %
Полша	47,6	102,7	0,0	0,0	0,0	17,4	- 8,4	- 1,4	157,9	2 %
Португалия	0,0	0,0	0,0	21,6	0,0	36,9	0,0	0,0	58,5	0 %

⁽⁵⁰⁾ Този обем на продажбите включва продажбите на Statoil като представител на Petoro / SDFI.

TWh	Местно производство	Русия	Норвегия	Алжир	Катар	Други източници (*)	Промени в запасите (**)	Други балансирни количества	Общо нетни доставки	% изменение 2011 г./2010 г.
Румъния	117,0	34,2	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,4	0,0	150,8	3 %
Словакия	1,0	62,4	0,0	0,0	0,0	-5,7	0,2	-0,1	57,7	-3 %
Словения	0,0	5,3	0,0	2,6	0,0	0,9	-0,1	0,1	8,8	-16 %
Испания	1,9	0,0	13,9	147,4	51,5	160,4	-4,5	1,6	372,2	-7 %
Швеция	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	14,9	0,0	0,0	14,9	-20 %
Обединеното кралство	526,7	0,0	244,2	2,6	230,6	-76,7	-22,6	-0,1	904,7	-17 %
ЕС	1 813,9	1 290,1	1 027,7	493,3	421,6	196,8	-109,2	-3,7	5 130,5	-10 %
% изменение 2011/10	-11 %	2 %	-3 %	-8 %	21 %	-45 %	-199 %	-78 %	-10 %	
Швейцария	0,0	7,6	7,3	0,0	0,0	19,6	0,0	0,0	34,5	-10 %
Турция	8,1	270,3	0,0	44,2	0,0	144,7	0,0	2,4	469,7	18 %

(¹) Тази таблица е от статистическия доклад на Eurogas за 2012 г., стр. 6.

Единици: терават час (брутна калорийна стойност).

Забележка: Стойностите са най-добрите прогнози към момента на публикуване.

(*) Включително нетен износ.

(**) (-) Вкарване / (+) Изтегляне.

(66) В държавите — членки на ЕС с най-голям дял на потребление на газ от Норвегия има и алтернативни източници на доставка. Някои от тези алтернативни източници са:

— В Обединеното кралство, където газът от НКШ съставлява приблизително 35 %, има значителен местен добив на газ (въпреки че то намалява от 2000 г. насам). (⁵¹) През последните няколко години вносът на ВПГ в Обединеното кралство значително се е увеличил. (⁵²)

— В Белгия, където газът от НКШ съставлява приблизително 34 %, се извършва регазификация на ВПГ в терминала за ВПГ в Zeebrugge и той става взаимно-заменяем с газа, доставян по газопроводи.

(⁵¹) Обобщение на статистическите данни за енергетиката в Обединеното кралство (DUKES) 2012 г., Министерство на енергетиката и измененията на климата, раздел 4 „Природен газ“ (https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/65800/5954-dukes-2012-chapter-4-gas.pdf), стр. 95.

(⁵²) DUKES (вж. бележка под линия 50), стр. 95.

— В Германия, където газът от НКШ съставлява приблизително 32 %, през 2011 г. и 2012 г. бяха официално открити двата нови газопровода „Северен поток“, които осигуряват нов източник на газови доставки от Русия. Правителството на Норвегия е на мнение, че откриването на тези газопроводи най-вероятно ще доведе до увеличаване на конкуренцията между норвежкия и руския газ, тъй като с това се увеличава диверсификацията на доставките за Европа.

(67) Купувачите на едро трябва да изпълняват своите задължения от типа взимане-или-плащане, поети по силата на съответни дългосрочни договори за продажба с доставчици на норвежки газ. След като тези задължения бъдат изпълнени купувачите на едро свободно могат да преминат към алтернативни източници на доставка, като спот доставки по газопроводи и спот доставки на ВПГ, или могат да увеличават обемите, договорени с дългосрочни споразумения с други доставчици. Напоследък договорите за продажба са с по-кратка продължителност. Както посочва правителството на Норвегия,

спотовият пазар придобива все по-голяма значимост с увеличаването на разпределителните центрове за втечен газ както в Обединеното кралство, така и на европейския континент. Освен това капацитетът за регазификация в ЕС е нараснал повече от два пъти през последните пет години. През 2011 г. 25 % от нетния внос на газ в ЕС е доставен под формата на ВПГ, като разпределението по държави членки е следното:

ДОСТАВКИ НА ВПГ В ДЪРЖАВИТЕ — ЧЛЕНКИ НА EUROGAS И ЕС, 2011 г. ⁽¹⁾

TWh	Нетен внос на ВПГ	% изменение 2011 г./2010 г.
Белгия	49,8	- 19 %
Франция	163,9	5 %
Гърция	13,5	5 %
Италия	94,2	- 2 %
Нидерландия	9,5	
Португалия	34,7	7 %
Испания	257,2	- 18 %
Обединеното кралство	270,7	33 %
ЕС	893,5	2 %
Турция	68,9	- 21 %

⁽¹⁾ Тази таблица е от статистическия доклад на Eurogas за 2012 г., стр. 7. Единици: терават час (брутна калорийна стойност).

- (68) Конкурентният натиск на пазара на природен газ идва и от наличието на алтернативни продукти на газа (като въглища или възобновяеми енергийни източници).
- (69) Всички големи преносни газопроводи от НКШ до европейския континент и до Обединеното кралство са собственост на Gassled.⁽⁵³⁾ Достъпът до добивната газопроводна мрежа се управлява от дружеството Gassco AS, което е изцяло собственост на норвежката държава. Gassco AS не притежава дялове или капацитети в добивната газопроводна мрежа и осъществява независима дейност по предоставяне на достъп до свободни капацитети. Газопреносната система има неутрален характер по отношение на всички участници, които се нуждаят да осъществяват пренос на природен газ. Производителите и оправомощените потребители имат право на достъп до системата в условията на недискриминация, обективност и прозрачност. Потребителите имат достъп до капацитет в системата на базата на техните нужди от пренос на газ.⁽⁵⁴⁾ По този начин сегашните и новите оператори в

газовия сектор на НКШ могат да получат достъп до добивната газопроводна мрежа и да доставят газ на клиенти в конкуренция с останалите оператори на НКШ.

- (70) Предвид посочените по-горе елементи органът счита, че няма индикации, че секторът не функционира на пазарен принцип и следователно, че добивът на природен газ на НКШ е пряко изложено на конкуренция по смисъла на Директива 2004/17/ЕО.

III. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

- (71) Органът счита, че следните дейности, осъществявани в Норвегия, и по-специално на норвежкия континентален шелф, са пряко изложени на конкуренция по смисъла на член 30, параграф 1 от Директива 2004/17/ЕО:

а) проучване на суров нефт и природен газ;

б) добив на суров нефт; и

в) добив на природен газ.

- (72) Тъй като се счита, че е изпълнено условието за неограничен достъп до пазара, следва да не се прилага Директива 2004/17/ЕО при предоставяне от страна на възложители на договори, предназначени да дават възможност за изпълняване на посочените в букви от а) до в) от съображения 2 и 71 от настоящото решение услуги в Норвегия, и по-специално на норвежкия континентален шелф.

- (73) Настоящото решение се основава на правната и фактическата обстановка към март 2013 г., както е посочено в предоставената информация от правителството на Норвегия. То може да бъде преразгледано, ако вследствие на съществени промени в правната или фактическата обстановка престанат да бъдат изпълнени условията за прилагането на член 30, параграф 1 от Директива 2004/17/ЕО.

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Законът, посочен в точка 4 от Приложение XVI към Споразумението за европейско икономическо пространство, за определяне на процедурите за възлагане на обществени поръчки в сектора на комуналните услуги (Директива 2004/17/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 31 март 2004 г. относно координиране на процедурите за възлагане на обществени поръчки от възложители, извършващи дейност във водоснабдяването, енергетиката, транспорта и пощенските услуги), няма да се прилага по отношение на договори, предоставяни от възложители и предназначени да дават възможност за изпълнение на следните видове услуги в Норвегия, и по-специално на норвежкия континентален шелф:

а) търсене на суров петрол и природен газ;

б) производство на суров петрол; и

в) производство на природен газ.

⁽⁵³⁾ Gassled е некорпоративно съвместно предприятие, регламентирано в норвежкото законодателство. Всеки от собствениците на Gassled притежава неделима част от всички права и задължения на съвместното предприятие, съответстваща на частта на неговото участие (вж. уведомлението на правителството на Норвегия до органа от 5 ноември 2012 г (Преписка № 652027, стр. 7-8).

⁽⁵⁴⁾ Вж. Бялата книга *An industry for the future – Norway's petroleum activities* (Meld. St. 28 (2010–2011) Доклад до норвежкия парламент (Storting), стр. 68.

Член 2

Адресат на настоящото решение е Кралство Норвегия.

Съставено в Брюксел на 30 април 2013 година.

За Надзорния орган на ЕАСТ

Sverrir Haukur GUNNLAUGSSON

Член на колегията

Markus SCHNEIDER

Изпълняващ длъжността директор
